

JASALMA INTELLEKT HÁM MASHINANI ÚYRENIW ETIKASI

Sultanova A.S

*Muhammed al Xorezimiý atındaǵı Tashkent informaciýalıq texnologiyalar universiteti
Nókis filiali*

Annotatsiya: *Jasalma intellekt (AI) hazirgi kúnde tezde rawajlanıp atır AI dñ imkaniyatların úyreniw.*

Gilt sózler: *AI, MLÁ intellekt, etika hám texnologiya.*

Jasalma intellekt (AI) hám mashinani úyreniw (ML) texnologiyalarınıń rawajlanıwı sońǵı bir neshe on jıllıqlardaǵı eń zárúrli texnologiyalıq islenbelerden biri boldı. Bul aldınǵı texnologiyalar jámiettiń bir qansha tarawların, atap aytqanda, sawda, sanaat, den sawlıqtı saqlaw hám basqada tarawları ózgeriw múmkinshiligine iye.

Hár qanday jańa hám tez rawajlanıp atırǵan texnologiyada bolǵanı sıyaqlı, AI hám ML etikasi da dıqqat penen úyreniliwi kerek. Bul texnologiyalardan paydalanıw jasırınlıq, juwapkerlik hám buyırıpazlıq penen baylanıslı saldamlı táshwishlerdi keltirip shıǵaradı. AI hám ML den paydalanıw barǵan sayın keńeyip baratırǵanı sebepli, biz olardıń jámiyetke múmkin bolǵan tásirin bahalawımız hám bul texnologiyalar rawajlanıwda dawam jetip atırǵanda itibarǵa alınıwı kerek bolǵan etikalıq máselelerdi tekseriwimiz kerek.

Jasalma intellekt - bul adamlar sıyaqlı pikirlew hám háreket qılıw ushın mólsherlengen mashinalarda insan aqlın simulyatsiya qılıw. Mashinani úyreniw - bul AI nıń kishi tarawı bolıp, ol kompyuterlerge maǵlıwmatlardan úyreniw hám anıq programmalaştırıwtırılmastan waqıt ótiwi menen olardıń jumıs iskerligin jaqsılaw imkaniyatın beredi.

Den sawlıqtı saqlaw, finans hám usaqlap satıw sawda sıyaqlı túrli tarawlarda AI hám ML den paydalanıw kóp payda keltirdi. Mısalı, jasalma intellektga tiykarlanǵan medicinalıq diagnostika sistemaları keselliklerdi shıpakerlerge qaraǵanda tezirek hám anıqlaw anıqlawı múmkin. Usınıń menen birge, jumıs jayın almasıw hám AI nıń jámiyettegi nadırıs qarawları dawam ettiriwi múmkinligi haqqında qáweterler de bar.

AI hám ML menen baylanıslı zárúrli etikalıq uwayımlardan biri bul algoritmlardıń ámeldegi nadırıs qarawları dawam ettiriw múmkinshiligi bolıp tabıladı. Eger bul algoritmlardı úyretiw ushın paydalanılǵan maǵlıwmatlar onı jaratqan adamlardıń abzallıqların sáwlelendirse, bul júz bolıwı múmkin. Nátiyjede, AI sistemaları bul nadırıs qarawları dawam ettiriwi hám adamlardıń ayırım gruppaların muqatıwı múmkin.

Tagı bir etikalıq táshwish - bul AI sistemaları tárepinen qabil etilgen qararlar ushın juwapkerlik. Mısalı, óz-ózinen basqarılatuǵın avtomobil avariyaǵa sebep bolsa, jetkizilgen zálel ushın kim juwapker? Avtomobil óndiriwshisi, programmalıq támiynat óndiriwshisi yamasa AI algoritmınıń ózi?

AI hám ML sonın menen birge, kiberhujumler hám nadurıs maǵlıwmatlar sıyaqlı zıyanlı maqsetlerde de qollanıwı múmkin. Bul texnologiyalardı islep shıǵıw hám olardan paydalanıwda kóbirek tártipke salıw hám baqlaw zárúrshiligi nadurıs paydalanıwdıń aldın alıwdı qıyınlastıradı.

AI hám ML salasındaǵı ózgerisler insaniyatqa kóp payda keltirdi, biraq olar sheshiliwi kerek bolǵan zárúrli etikalıq mashqalalardı da keltirip shıǵaradı. Biz jańa texnologiyalardıń jámiyetke tásin bahalawımız, olar menen baylanıslı qáwiplerdi sheklew usılların qollawımız hám olardan úlken mápler ushın paydalanıwdımız kerek. AI hám ML kúndelik turmısımızdıńda barǵan sayın artıp baratırǵan rol oynawda dawam eter eken, biz olardıń etikası haqqında ashıq hám anıq analizlewimiz kerek.

PAYDALANILǴAN ÁDEBIYATLAR:

1. "The Singularity is Near: When Humans Transcend Biology" by Ray Kurzweil
2. 4. "Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence" by Max Tegmark
3. 5. "Our Final Invention: Artificial Intelligence and the End of the Human Era" by James Barrat